

SOUHRNNÝ PŘEHLED

SHRNUTÍ ZÁKLADNÍCH TENDENCÍ SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE KRAJE

V 1. POLOLETÍ 2004

OBYVATELSTVO

Ke konci 1. pololetí 2004 žilo na území kraje 505 363 obyvatel, v tom 247 332 mužů a 258 031 žen. V porovnání se stejným obdobím loňského roku byl zaznamenán úbytek o 2 034 osob.

V 1. pololetí 2004 se v kraji živě narodilo 2 416 dětí, což je oproti stejnému období loňského roku o 80 dětí více. Pokračoval růst podílu dětí narozených mimo manželství z 22 % v 1. pololetí roku 2003 na 24,5 % ve stejném období letošního roku. Během sledovaného období zemřelo 2 576 osob, což je o 183 osob méně než v roce 2003. Hlavní příčinou smrti zůstaly nemoci oběhové soustavy s podílem 53,2 % ze všech zemřelých, podíl druhé hlavní příčiny smrti – novotvarů – představoval 24,6 %. Podíl vnějších příčin (úrazy a otravy), které jsou třetí nejrozšířenější příčinou smrti, se pohybuje kolem 6 %.

Přirozenou měnou ubylo v kraji 160 obyvatel, tj. o 263 méně než před rokem. Z územního hlediska došlo k největšímu úbytku obyvatel přirozenou měnou shodně v okrese Chrudim a Pardubice. Přírůstek stěhování činil v 1. pololetí 2004 za Pardubický kraj 37 osob. K nejvyššímu úbytku stěhování došlo v okrese Chrudim, o 71 osob. V okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí došlo naopak k mírnému nárůstu stěhování (o 68, resp. 51 osob).

Celkový populační úbytek obyvatel se týká okresu Chrudim (125 osob) a okresu Svitavy (54 osob). Naopak k mírnému přírůstku došlo v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí.

V 1. pololetí 2004 bylo uzavřeno 1 010 sňatků, ve srovnání s rokem 2003 se jejich počet zvýšil o 9. K nárůstu došlo také v počtu rozvodů. Celkem bylo rozvedeno 783 manželství, což je o 53 více než před rokem. Počet rozvodů se snížil pouze v okrese Ústí nad Orlicí. Zatímco v 1. pololetí roku 2003 připadalo na 100 uzavřených sňatků 73 rozvodů, v roce 2004 jich bylo 78.

Za 1. pololetí letošního roku se snížil počet potratů proti stejnému období minulého roku o 10. Vyšší počet potratů byl zaznamenán v okrese Pardubice (o 36), v ostatních okresech se počet potratů snížil. V Pardubickém kraji dochází i nadále k pozitivnímu jevu ve snižování potratovosti. V 1. pololetí roku 2003 bylo ukončeno potratem 27 % těhotenství, o rok později pouze 26 % těhotenství.

ZAMĚSTNANOST A MZDY

Počet zaměstnanců v ekonomických subjektech se sídlem na území kraje bez podnikatelských subjektů do 20 zaměstnanců činil za 1. pololetí 2004 celkem 133,7 tis. fyzických osob, což bylo o 2,9 % méně než ve stejném období minulého roku. Úbytek počtu zaměstnanců se projevil ve všech okresech Pardubického kraje, kromě okresu Svitavy. Největší úbytek nastal v okrese Pardubice (o 6,0 %) a v okrese Chrudim (o 3,7 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji vzrostla ve výše uvedených ekonomických subjektech za 1. pololetí 2004 proti předchozímu roku o 7,6 % a činila na fyzickou osobu 14 890 Kč, v přepočtu na plně zaměstnané 15 364 Kč (nárůst o 7,6 %). Za sledované období rostly nejrychleji mzdy na Chrudimsku (o 11,2 %), v okrese Pardubice (o 7,5 %) a v okrese Ústí nad Orlicí (nárůst 8,4 %). Nejpomaleji rostly mzdy na Svitavsku (nárůst 4,5 %).

Pokud hodnotíme výši průměrné mzdy v rámci celé České republiky, Pardubický kraj se umístil na 11. místě ze všech 14 krajů. V rámci České republiky se pak okres Pardubice umístil na 33. místě, Ústí nad Orlicí na 69. místě, Chrudim na 71. místě a okres Svitavy na 84. místě. Ve srovnání s průměrnou mzdou v České republice (17 802 Kč) pobírali zaměstnanci Pardubického kraje o 2 438 Kč méně. K průměru České republiky se přibližuje Středočeský kraj (méně o 182 Kč), nad průměrem se pohybuje pouze Hlavní město Praha (22 212 Kč).

Nejvyšší mzdy v Pardubickém kraji (přepočtené osoby) pobírali lidé zaměstnaní v odvětví výroba ostatních nekovových minerálních výrobků (26 478 Kč), v oblasti finančního zprostředkování (25 992 Kč),

SOUHRNNÝ PŘEHLED

v odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie (24 246 Kč) a v těžbě nerostných surovin (22 091 Kč). Naopak nejnižší průměrné mzdy byly vypláceny v odvětví výroba oděvů, zpracování a barvení kožešin (9 643 Kč).

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)

Počet osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním dosáhl v Pardubickém kraji za 2. čtvrtletí 2004 celkem 230,2 tis. osob, z toho bylo 130,9 tis. mužů (56,9 %) a 99,3 tis. žen (43,1%). V porovnání se stejným obdobím minulého roku byla celková zaměstnanost v kraji o 3,4 tis. osob nižší. Na celkovém počtu osob v hlavním zaměstnání v celé České republice se Pardubický kraj podílí 4,9 %, což je třetí nejnižší podíl mezi kraji. Nejvyšší podíl osob s jediným nebo hlavním zaměstnáním na celkovém počtu těchto osob v České republice byl dosažen v Hlavním městě Praha, Středočeském, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Souběžně se svým hlavním zaměstnáním pracovalo v druhém a dalším zaměstnání 7,9 tis. osob. Počet pracujících v dalším zaměstnání se tak meziročně zvýšil o 2,0 tis. osob. Z celkového počtu 12,7 tis. osob zaměstnaných na zkrácenou pracovní dobu je 68,5 % žen a 31,5 % mužů.

Míra ekonomické aktivity (podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných k počtu všech osob starších 15-ti let) dosáhla za obě pohlaví 58,1 % a proti stejnému období roku 2003 se snížila o 1,1 procentního bodu.

Počet nezaměstnaných, vypočtený na základě VŠPS, činil ve druhém čtvrtletí 2004 celkem 16,9 tis. osob (z toho 8,5 tis. tj. 50,1 % tvořili muži). Proti stejnému čtvrtletí minulého roku se počet nezaměstnaných snížil o 1,1 tis. osob. Obecná míra nezaměstnanosti se podle výsledků výběrového šetření meziročně snížila o 0,4 bodu na 6,8 %. Na celkovém počtu nezaměstnaných se Pardubický kraj podílí 4,0 % a v rámci České republiky se umístil na 5. místě. Nejmenší podíl počtu nezaměstnaných je vykázán v Karlovarském kraji (3,2 %), nejvyšší pak v kraji Moravskoslezském (21,1 %).

NEZAMĚSTNANOST (Z ÚDAJŮ MPSV)

Počet neumístěných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce činil k 30. 6. 2004 v kraji celkem 21 951 osob (z toho téměř 12 tis. žen, tj. 54,6 %) a proti stejnému období roku 2003 se počet neumístěných uchazečů zvýšil o 1 089 osob, tj. o 5,2 %. Počet uchazečů o zaměstnání se zvýšil ve všech okresech kraje, nejvíce na Pardubicku (o 12,4 %).

Nezaměstnanost postihovala nejvíce nižší věkové kategorie. Osoby ve věku do 20 let se podílely na celkovém počtu neumístěných uchazečů 5,0 %. Nejvyšší podíl, 14,9 %, představovaly osoby ve věku 20 – 24 let, 13,1 % pak kategorie uchazečů ve věku 25 – 29 let. Z vyšších věkových kategorií nejvíce nezaměstnaných připadá na věkovou skupinu 50 – 54 let, podíl činil 13,6 %, což je nárůst proti stejnému období minulého roku o 212 osob (7,7 %).

Míra registrované nezaměstnanosti, zjištěná na základě evidence úřadů práce, dosáhla v kraji k 30. červnu 2004 hodnoty 8,61 %, tj. o 0,42 bodu více než loni. K jejímu zvýšení došlo v okresech Svitavy o 0,85 bodu, Pardubice o 0,67 bodu a okrese Ústí nad Orlicí o 0,37 bodu. Naopak v okrese Chrudim došlo k jejímu snížení o 0,22 bodu.

Pardubický kraj se s registrovanou mírou nezaměstnanosti, která je o 1,26 bodu nižší než celorepublikový průměr, umístil na 7. místě v rámci České republiky. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v Ústeckém kraji, kde činila 16,90 %. V rámci České republiky se okres Pardubice umístil na 17. místě, okres Ústí nad Orlicí na 26., Chrudim na 37. a Svitavy na 60. místě.

Z řad neumístěných uchazečů o práci se počet žen zvýšil o 6,3 %, počet občanů se změněnou pracovní schopností o 9,6 %. Neumístěných absolventů škol, kteří vstupovali na trh práce a hledali své první zaměstnání prostřednictvím úřadů práce, bylo k 30. 6. 2004 celkem 1 404, což bylo o 813 méně než před rokem. Počet uchazečů o zaměstnání pobírajících příspěvek před nástupem do zaměstnání se proti 1. pololetí 2003 zvýšil pouze o 0,4 %, tj. o 29 uchazečů. Osoby pobírající příspěvek v nezaměstnanosti tvořily 36,6 % z celkového počtu neumístěných uchazečů.

SOUHRNNÝ PŘEHLED

Počet dlouhodobě nezaměstnaných, tzn. déle než 2 roky, tvoří 22,1 % všech nezaměstnaných, nejpočetnější skupinu z uchazečů o zaměstnání (26,0 %) tvoří osoby, které si najdou práci do 3 měsíců od zaevidování na úřadu práce. Nezaměstnaní v kategorii 3 – 6 měsíců představují 17,4 %, tj. 3 817 osob.

Počet volných pracovních míst dosáhl k 30. 6. 2004 hodnoty 2 435, na jedno volné pracovní místo tak připadalo 9 uchazečů (9,5 v roce 2003). Proti stavu před rokem se počet volných míst absolutně zvýšil o 247 (tj. o 11,3 %). Proti srovnatelnému období minulého roku vzrostl počet volných pracovních míst nejvíce v okrese Chrudim (o 83,8 %), v okrese Ústí nad Orlicí o 23,0 %. Naopak v okrese Pardubice došlo ke snížení počtu pracovních míst o 5,9 % a v okrese Svitavy dokonce o 13,5 %. Pro občany se změnou pracovní schopností bylo v kraji o 76 volných míst více než ve stejném období roku 2003. Počet volných pracovních míst pro občany se změnou pracovní schopností nejvíce stoupl na Chrudimsku a Svitavsku. Naopak v okrese Ústí nad Orlicí počet volných pracovních míst pro občany se změnou pracovní schopností klesl proti stejnému období loňského roku o polovinu.

V Pardubickém kraji tvoří 43,0 % uchazečů o zaměstnání lidé se středním odborným vzděláním (vyučen), 27,4 % se základním vzděláním a 15,1 % s úplným středním vzděláním s maturitou. Uchazeči o zaměstnání s vysokoškolským vzděláním představují 2,6 % z celkového počtu uchazečů.

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Ke konci 1. pololetí 2004 bylo ve statistickém Registru ekonomických subjektů Pardubického kraje, kde jsou evidovány všechny právnické a fyzické osoby, zapsáno 101,5 tis. subjektů. Za rok se jejich počet zvýšil o 2 053, tj. o 2,1 procenta.

Z hlediska právní formy připadal největší počet subjektů na fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku, téměř 84,0 tis. subjektů (tj. 82,7 % z celkového počtu), dále bylo zaevidováno 5,9 tisíc samostatně hospodařících rolníků (5,8 %), 5,6 tisíc osob ve svobodném povolání, 6 425 společností s ručením omezeným (6,3 %), 520 akciových společností, 383 družstev, 33 státních podniků a 1 858 zahraničních osob. Meziročně došlo k největšímu pohybu u právní formy fyzická osoba nezapsaná v obchodním rejstříku, kde se celkový počet subjektů zvýšil o 1 418 osob. U ostatních se počet subjektů výrazně neměnil.

Z hlediska hlavního třídění podle odvětvové klasifikace ekonomických činností se nejvíce podnikatelských subjektů zabývalo stejně jako v minulém roce obchodem a opravami motorových vozidel a spotřebního zboží, zpracovatelským průmyslem, činnostmi v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelské činnosti a stavebnictvím.

Podle počtu zaměstnanců téměř 24,7 % subjektů zapsaných v Registru ekonomických subjektů tento údaj neuvádí a 62,7 % subjektů nezaměstnává žádného pracovníka. Do kategorie 1 – 5 zaměstnanců se zařadilo 9,3 % subjektů a počet 6 – 9 a 10 – 19 zaměstnanců uvedlo shodně 1,3 % subjektů.

Pokud se zaměříme na právní formy nejvíce zastoupené, tj. fyzické osoby, samostatně hospodařící rolníky a fyzické osoby podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a o samostatně hospodařících rolnících, vidíme, že je zde zastoupeno nejvíce subjektů bez zaměstnanců.

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Stavební úřady na území kraje vydaly k 30. 6. 2004 celkem 3 165 stavebních povolení v orientační hodnotě 5 020 mil. Kč v běžných cenách. Oproti minulému roku byl zaznamenán nárůst počtu vydaných stavebních povolení o 14,5 %, tj. o 401 stavebních povolení, zároveň vzrostla i orientační hodnota staveb o 25,1 %.

Ze 71,3 % se na celkovém počtu stavebních povolení podílela stavební povolení pro budovy celkem, z toho z 53,9 % na bytové stavby a ze 46,1 % na nebytové stavby. Stavby k ochraně životního prostředí se na celkovém počtu stavebních povolení podílejí 14,8 % a ostatní stavby 13,9 %.

Počet vydaných stavebních povolení se zvýšil ve třech okresech Pardubického kraje, nejvíce v okrese Ústí nad Orlicí (nárůst proti srovnatelnému období minulého roku o 31,9 %). K mírnému úbytku došlo pouze v okrese Svitavy. Zároveň se však zvýšila orientační hodnota staveb celkem ve všech okresech kraje, nejvíce na Pardubicku (o 465 mil. Kč) a Svitavsku (o 244 mil. Kč). Průměrná hodnota na jedno

SOUHRNNÝ PŘEHLED

stavební povolení se letos zvýšila v okrese Pardubice – 2 288,0 tis. Kč, (v roce minulém 1 946,0 tis. Kč), v okrese Svitavy – 1 397,4 tis. Kč (loni 1 014,3 tis. Kč).

V počtu vydaných stavebních povolení se Pardubický kraj umístil až na 12. místě v rámci České republiky před krajem Libereckým a Karlovarským. Nejvíce stavebních povolení bylo vydáno ve Středočeském a Jihomoravském kraji.

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Počet zahájených bytů byl v kraji v 1. pololetí 2004 ve srovnání s předchozím rokem o 232 vyšší (tj. o 26,5 %). Ve sledovaném období začala výstavba 471 rodinných domů, což bylo o 11,3 % více než v loňském roce a 301 bytových domů, což je nárůst oproti stejnému období roku 2003 o 27,5 %. Počet zahájených bytů se zvýšil ve všech okresech kraje, kromě okresu Chrudim (nejvíce na Pardubicku, o 144 bytů a Svitavsku, o 86 bytů).

V rámci Pardubického kraje byl počet dokončených bytů za 1. pololetí letošního roku vyšší o 37,2 % proti stejnému období minulého roku. Nejvíce se na tom podílely okresy Chrudim (nárůst o 67 bytů, tj. o 91,8 %), okres Pardubice (56 bytů, 55,4 %) a Ústí nad Orlicí (37 bytů, 25,9 %). Na Svitavsku zůstal počet dokončených bytů téměř na úrovni minulého roku.

Ke konci 1. pololetí 2004 bylo vykázáno o 1 002 rozestavěných bytů více (o 17,8 %) než ke konci sledovaného období minulého roku. Rozestavěnost stoupla ve všech okresech Pardubického kraje, nejvíce na Pardubicku.

Podíváme-li se na bytovou výstavbu z pohledu počtu bytů připadajících na 1 000 obyvatel středního stavu, pak se Pardubický kraj v rámci České republiky umístil v počtu zahájených a dokončených bytů shodně na 5. místě, v počtu rozestavěných bytů až na místě 10.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Od počátku roku 2004 dosáhla výroba masa v jatečné hmotnosti v kraji celkem 19 250 tun, což je o 2,9 % více než ve stejném období minulého roku. V rámci České republiky bylo ve sledovaném období vyrobeno 251 748 tun jatečného masa celkem (o 9,3 tun méně než loni) a Pardubický kraj se umístil na 8. místě ze všech 14 krajů.

V 1. pololetí 2004 se v Pardubickém kraji prodalo 59 245 tun obilovin celkem. Významný podíl na celkovém objemu prodeje měla pšenice (45,5 %) a ječmen (34,6 %). Ve srovnání s rokem minulým byl objem prodeje obilovin nižší o 11,1 %.

Další důležitou plodinou byla kukuřice na zrno, které se v kraji prodalo celkem 5 634 tun, což je nárůst proti stejnému období minulého roku o 33,5 %, brambory konzumní 5 590 tun (pokles o 34,4 %) a luštěniny celkem 2 827 tun (nárůst o 41,6 %).

PRŮMYSL

V 1. pololetí 2004 působilo v kraji 139 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci. Průměrný evidenční počet zaměstnanců v těchto podnicích ve sledovaném období proti stejnému období roku 2003 klesl o 445 osob (tj. o 0,9 %), přičemž nejvíce se snížil ve výrobě textilií, textilních a oděvních výrobků (o 15,5 %). Naopak k největšímu zvýšení počtu zaměstnanců došlo ve výrobě základních kovů, hutních a kovodělných výrobků a výrobě elektrických a optických zařízení, shodně nárůst o 8,7 %.

Průměrná měsíční nominální mzda se ve sledovaných průmyslových podnicích meziročně zvýšila o 7,8 %. Nejnížší mzdy v kraji vykazuje průmysl ve výrobě usní a výrobků z usní a ve zpracování dřeva a výrobě dřevařských výrobků (9 890 Kč, resp. 9 899 Kč), nejvyšší pak výroba ostatních nekovových minerálních výrobků.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb celkem se od počátku roku 2004 proti roku 2003 zvýšily v běžných cenách o 10,3 %. Největší nárůst tržeb byl zaznamenán v odvětví výroby základních kovů,

SOUHRNNÝ PŘEHLED

hutních a kovodělných výrobků, ke snížení tržeb celkem v průmyslových podnicích pak nejvíce došlo ve výrobě textilií (o 4,4 %). Tržby z průmyslové činnosti vzrostly o 10,1 %. Nejvyšší nárůst byl vykázán rovněž v odvětví výroby základních kovů, hutních a kovodělných výrobků, ke snížení tržeb z průmyslové činnosti pak nejvíce došlo ve výrobě usní a výrobků z usní.

V porovnání mezi 14 kraji v rámci České republiky se Pardubický kraj umístil na 12. místě ve výši průměrné nominální mzdy (15 582 Kč) před Karlovarským a Olomouckým krajem. Průměrná mzda v našem kraji je o 1 956 Kč pod průměrem České republiky.

STAVEBNICTVÍ

V 1. pololetí 2004 vzrostl ve 131 stavebních firmách s 20 a více zaměstnanci se sídlem v kraji proti stejnému období minulého roku objem stavebních prací podle dodavatelských smluv (S) v běžných cenách o 18,5 %. V tuzemsku bylo provedeno 99,7 % stavebních prací podle dodavatelských smluv z celkového objemu „S“. Z toho nejvíce na nové výstavbě, rekonstrukcích a modernizacích (81,3 %), na opravu a údržbu připadlo 17,7 %. Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv v zahraničí je i nadále pouze nepatrný.

Největší objem stavebních prací podle dodavatelských smluv ve sledovaném období byl zaznamenán v okrese Pardubice, 1 850,3 mil. Kč v běžných cenách (s meziročním nárůstem 13,1 %), což představuje téměř 48 % z objemu stavebních prací v kraji. K nárůstu objemu stavebních prací podle dodavatelských smluv došlo ve všech okresech kraje.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v Pardubickém kraji je o 0,4 % nižší než ve stejném období minulého roku. K poklesu došlo v chrudimském a pardubickém okrese, v okrese Svitavy a Ústí nad Orlicí došlo k mírnému nárůstu. Průměrná měsíční mzda v kraji činila 14 307 Kč a zvýšila se ve všech okresech Pardubického kraje. Nejvyšší byla v okrese Pardubice (15 597 Kč), nejnižší v okrese Svitavy (12 627 Kč).

Objem základní stavební výroby (ZSV) se za 1. pololetí 2004 zvýšil o 22,6 % a dosáhl hodnoty 3 338,6 mil. Kč. Také u tohoto ukazatele došlo v porovnání s minulým rokem ke zvýšení ve všech okresech kraje.

Produktivita práce ze ZSV v kraji zaznamenala nárůst ve všech okresech, celkem o 23,1 %. Nejvyšší nárůst zaznamenal okres Pardubice (o 32,1 %) a okres Ústí nad Orlicí (o 27,7%).

